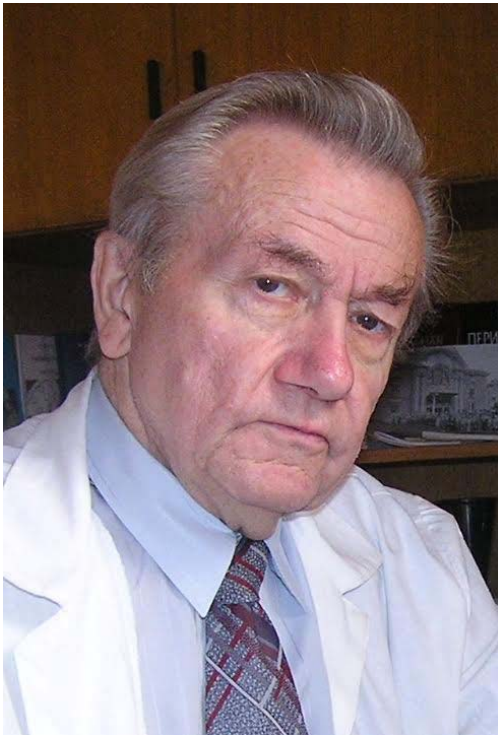


# Сторінки історії



## ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА Б.О. МІЛЬКОВА (до 85-річчя від дня народження)

Другого квітня виповнилось 85 років з дня народження професора Бориса Олеговича Мількова – заслуженого діяча науки і техніки України, засновника широковідомої в Україні і за її межами науково-практичної школи хірургів, довголітнього завідувача кафедри факультетської хірургії, голови товариства хірургів Чернівецької області, голови Буковинської крайової організації Всеукраїнського лікарського товариства.

Б.О. Мільков народився 1932 року в місті Холм Люблінської області (Польща) у православній з прадідів родині священиків. Один із прадідів-священиків закінчив математичний факультет Віденського університету. Обидва діди були настоятелями кафедрального собору в м. Луцьку, мали вищі церковні нагороди. Дід О.В. Мільков, окрім духовної освіти, мав також вищу цивільну, закінчивши імператорський Московський археологічний інститут. Серед рідних Б.О. Мількова був І.І. Огієнко (Іларіон) – митрополит УАПЦ, відомий український учений, політичний, громадський і церковний діяч.

Батьки Бориса Олеговича закінчили Варшавський університет: мати – факультет іноземних мов, батько - богословський факультет і вже на той час захистив дисертацію, здобувши ступінь магістра богослов'я, після чого викладав релігію у школах та гімназіях міста.

Друга світова війна позначилась на родині Мількових, яка в 1945 р. була переселена в м. Бердянськ. Після закінчення школи в 1950 році Борис Олегович вступив на 1-й курс лікувального факультету Дніпропетровського медичного

інституту. Ще будучи студентом, він відчував свою схильність до хірургії. У той час завідувачем кафедри факультетської хірургії Дніпропетровського медичного інституту був відомий хірург проф. М.О. Кімбаровський, який благословив Бориса Олеговича на заняття в хірургічному гуртку при кафедрі факультетської хірургії. У клініці цієї кафедри Борис Олегович проходив літню виробничу практику.

Навчання Борису Олеговичу давалося досить легко, іспити, в основному, здавав на “відмінно”, а добрий гумор, весела, доброзичлива вдача завжди згуртовували біля нього справжніх друзів. Вільний від навчання час він присвячував спорту. Бокс, штанга, веслування на байдарках - улюблені види спорту Бориса Олеговича. Неодноразово у змаганнях на першість СРСР, України він виборював призові місця.

Після завершення в 1956 році навчання в Дніпропетровському медичному інституті Бориса Мількова було направлено на роботу хірургом медсанчастини рудника “Інгулець” Широківського району Дніпропетровської області, де працював у хірургічному відділенні, кабінеті поліклініки, за сумісництвом – патологоанатомом. Ці перші сходинки становлення Бориса Олеговича як хірурга тривали до 1960 року. Вже тоді він не обмежував себе тільки хірургічною роботою, а прагнув дослідницького, наукового обґрунтування тим хірургічним прийомом, які використовував на практиці. Робота на 0,5 ставки патологоанатома давала молодому хірургу можливість виконувати хірургічні втручання спочатку на

трупах, відшліфовуючи техніку, і лише потім застосовувати їх у клініці. Працював також Борис Олегович, за сумісництвом, як санітарний лікар із промисловості.

Вже в перші роки практичної роботи хірурга Мількова в медичних журналах з'явилися перші його публікації, наукові статті з бажанням поділитися власними неординарними спостереженнями, результатами клінічних досліджень. Ще в 1959 році він опублікував першу статтю, присвячену пораненням перикарда, після чого оприлюднив низку робіт, в яких описував нестандартні спостереження в невідкладній хірургії живота і грудної клітки. Оті перші спроби аналізувати, намагання узагальнити розрізнені випадки, звести їх до певної закономірності, визначили подальше становлення Бориса Олеговича як хірурга-науковця.

У 1960 році Борис Мільков вступив до клінічної ординатури при Інституті грудної хірургії АМН СРСР (м. Москва). Навчання надовго визначило подальший напрямок його практичної діяльності та наукового пошуку. Після його завершення Борис Олегович працював ординатором, а потім завідувачем обласного торакального відділення 16-ї міської лікарні м. Дніпропетровськ. Результатом невтомної дослідницької та новаторської роботи був захист кандидатської дисертації “Спонтанный пневмоторакс у практически здоровых людей”, який відбувся в 1967 році у Дніпропетровську. У дослідженні він не лише запропонував методи хірургічного втручання й дренажу плевральної порожнини, які нині є класичними, але й розробив заходи інтенсивного лікування і реабілітації хворих.

У 1969 році Бориса Олеговича було обрано асистентом кафедри госпітальної хірургії № 2 Дніпропетровського медичного інституту, якою керував заслужений діяч науки і техніки УРСР, видатний учений, професор Д.П. Чухрієнко – учитель та наставник Бориса Мількова. Згодом Б.О. Мільков обіймає посаду доцента кафедри. У своїй роботі значну увагу він приділяв підготовці молодих хірургів. У 1973 р. видав навчальний посібник, у 1975 р. у статті «Пути улучшения подготовки хирургов» вказав на необхідність безперервного послідовного навчання, постійного вдосконалення і самоосвіти, що нині вважається основою підготовки.

Плідна робота у клініці, потяг до нового, хист науковця-аналітика дали свої результати. У 1975 році Борис Олегович захистив докторську дисертацію на тему “Закрытая травма груди”, у якій узагальнив результати лікування понад 4,5 тисяч хворих, запропонував оригінальні методи діагностики та лікування. У дослідженні вперше вказано на відмінності рівня змін функціонального стану різних систем організму за травми грудей. Вперше запропоновано застосування дихальної гімнастики в оперованих хворих, що в наш час є неодмінним компонентом лікування у всьому світі. У 1978 році Б.О.Мількова обрано на

посаду професора кафедри госпітальної хірургії № 2 Дніпропетровського медичного інституту.

Доля розпорядилась так, що 1979 року професора Б.О. Мількова переведено на роботу до Чернівецького медичного інституту. Саме тут, на мальовничій Буковинській землі, яка стала для нього рідною, Борис Олегович повною мірою розкрився і реалізував себе як талановитий організатор, видатний науковець і прекрасний багато-профільний хірург. З 1979 по 1980 роки Борис Олегович працював на посаді професора кафедри факультетської хірургії, а в 1980 році його призначено завідувачем цієї кафедри. Упродовж 17 років професор Б.О. Мільков очолював цю провідну хірургічну клініку. За цей період Борис Олегович прекрасно згуртував колектив, організував його навчальну та науково-практичну діяльність на високому рівні. Під його керівництвом почали розроблятися актуальні проблеми торакальної та абдомінальної хірургії.

Борис Олегович організував торакальне відділення факультетської клініки, де почали розроблятися науково обґрунтовані підходи до лікування хворих із поєднаними травмами грудної клітки, нові методи хірургічного лікування хворих на емпієму плеври, профілактики післяопераційних ускладнень. Ним розроблено метод накладання гастростоми при операції Торєка з використанням черевного відділу стравоходу, що включало необхідність проведення лапаротомії. Для оклюзії правого головного бронха за його нориці Борис Олегович вперше на Буковині застосовував трансстернальний трансперикардальний доступ, за нориці лівого головного бронха – правобічний контрлатеральний доступ у власній модифікації. Як прояви вищої хірургічної майстерності співробітники згадують виконані професором Б.О. Мільковим торакопластики з резекцією 9-10-го ребер та половини лопатки. За цією тематикою під керівництвом Б.О.Мількова виконані три кандидатські дисертації, видані монографії “Закрытые повреждения органов грудной клетки” (1982) та “Неотложная торакальная хирургия” (1989).

Суттєвий внесок здійснено ним у розробку питань діагностики, клініки та лікування гострої патології органів черевної порожнини. Ним запропоновані інформативні методи ранньої діагностики запальних процесів у черевній порожнині з використанням тепло- та термометрії, електрофізіологічних показників та біологічних проб. Вагомими є науковий і практичний здобуток Бориса Олеговича Мількова у вирішенні проблеми гострого перитоніту. Вперше запропоновано при поширених формах перитоніту використовувати повторні заплановані розкриття очеревинної порожнини для санації. Цей метод під назвою “запрограмована лапароперція” застосовується не лише на Буковині і в Україні, а й далеко за її межами. Широке впровадження лапароперції у практику дало можливість переглянути застарілу хірургічну тактику при поширених формах пери-

тоніту, покращити результати лікування хворих. Борисом Олеговичем досліджені нові аспекти патогенезу та можливості діагностики різних форм перитоніту, удосконалена класифікація, в якій обґрунтовані ступені тяжкості, уточнені показання до виконання різних хірургічних втручань і методів детоксикації. З цієї проблеми захищено три докторські та одинадцять кандидатських дисертацій, а також видані монографії “Острый гнойный перитонит” (1997), “Перитоніт як ускладнення гострого холециститу” (2000) та “Місцевий перитоніт” (2001). Визнанням внеску Б.О.Мількова в розвиток медичної науки було його обрання членом редакційних рад журналів “Буковинський медичний вісник” (Чернівці), “Українські медичні вісті” (Київ).

Велику увагу приділяв Борис Олегович підготовці наукових кадрів. Під його керівництвом виконано три докторські (Сташук В.Ф., Кулачек Ф.Г., Полянський І.Ю.) та 15 кандидатських дисертацій. Робота під керівництвом майстра стала поштовхом до наукового зростання для нинішніх професорів Іфтодія А.Г., Польового В.П., Домбровського Д.Б.

Вагомий внесок вніс професор Б.О.Мільков у вдосконалення навчального процесу. Лекції Бориса Олеговича відзначалися великою популярністю серед студентства. Достатньо відзначити, що інколи, як він входив до аудиторії читати лекцію, студенти зустрічали його оплесками. За його редакцією видані численні навчально-методичні посібники: “Хирургические манипуляции” (1982, 1985), “Клинические задачи” (1987), “Хирургическая практика” (1988) тощо. Під керівництвом Б.О. Мількова в 1991 р. видано унікальний посібник – атлас “Соединение тканей в хирургии”, який є донині настільною книгою як хірургів – початківців, так і досвідчених лікарів. Широкою популярністю серед медиків користується його книжка “Размышления хирурга” (1993), яка є своєрідним уведенням у хірургічну спеціальність.

Поєднання різнобічних наукових інтересів з розумінням завдань практичної охорони здоров'я дозволило Борису Олеговичу Мількову працюва-

ти і в цьому напрямку. Прекрасний організатор і знаний хірург, Борис Олегович упродовж 12 років працював проректором із лікувальної роботи Чернівецького державного медичного інституту, вносячи вагомий внесок у впровадження наукових розробок у практичну медицину. Серед практичних лікарів добре відома його монографія “Неотложная хирургическая помощь в условиях сельской врачебной амбулатории” (1987).

Науковий доробок Б.О.Мількова, присвячений різним напрямкам хірургії, викладено у понад 320 друкованих працях, 16 винаходах та патентах, 12 інформаційних листках МОЗ України. За його редакцією вийшла серія збірників матеріалів науково-практичних конференцій, що проводилися Чернівецьким обласним науковим товариством хірургів, незмінним головою якого він обирається понад 20 років. За свою працю професор Б.О. Мільков нагороджений численними відзнаками – значком “Відмінник охорони здоров'я”, “Изобретатель СССР”, почесним значком Вищої школи СРСР “За отличные успехи в работе”, дипломом Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР, преміями ім. В.Залозецького, ім. Ю.Федьковича.

Численним учням, друзям, колегам професор Мільков запам'ятався не лише як хірург і науковець, але і як духовний наставник. Борис Олегович був духовною, глибоко і щиро віруючою людиною. Це був пошук душі, справжнє почуття, яке відчувалось у кожній клітині його щирої людяності, його ества. Віра в Бога для Бориса Олеговича і для його родини – це було його життя. Багато книг він присвятив проблемам релігії, вихованню молоді у світі прекрасного, і одна з них – “Мое видение Бога” (1995) – відома далеко за межами Буковини.

Отож у пам'яті людській Борис Олегович Мільков залишився як багатогранна, неординарна особистість, людина з великою і доброю душею. Його життєвий шлях назавжди залишиться прикладом, а творча спадщина ще довгий час буде джерелом натхнення для багатьох тих, хто шукає нового.

Проф. Т.М. Бойчук, проф. І.Ю. Полянський, проф. Ф.В. Гринчук, проф. В.В. Білооский, проф. Д.Б. Домбровський, д.мед.н. В.В. Максим'юк, доц. М.М. Гресько, доц. В.В. Андрієць, доц. С.П. Бродовський, доц. В.В. Тарабанчук, к.мед.н. М.І. Шеремет, к.мед.н. Я.В. Гирла, к.мед. н. В.І. Москалюк